

Otázka: Sadovnické kompoziční prvky

Předmět: Zahradní architektura, krajinářství

Přidal(a): MRTN STRK

- Dělíme je na živé (květiny, dřeviny...) a neživé (stavby, terén, vodní prvky...).

TERÉN:

Z praktického hlediska jej považujeme za významný protihlukový a protivětrný prvek. V blízkosti sídel nám rozděluje kompozici do zón (např. V případě obytné části ležící vedle průmyslové haly). Terén modelujeme nebo členíme např. Do teras. Důležité: předejít erozi, vegetační kryt

Z hlediska výtvarného dbáme na celkovou upravenost a přehlednost členění terénu a její vhodnost pro konkrétní kompozici. Terén obvykle modelujeme, abychom docílili lepší estetické hodnoty. Špatně přístupné svahy osazujeme souvislými porosty dřevin pro co nejnižší potřebu údržby.

VODA:

Velmi významný kompoziční prvek, jenž zpravidla tvoří dominantu celé kompozice.

V historických zahradách se vodní prvky umísťují do průsečíku pravidelných pohledových os, u přírodně krajinářských úprav se dbá, aby byla vodní plocha vidět i z větší vzdálenosti. Neosazují

se zde tedy břehy (např. Rybníků, jezer...), podél kterých se navrhuje cesta, aby měli návštěvníci kompozice přístup až k vodní hladině. Kolem vody se v přírodně krajinářských úpravách budují odpočívadla, lavičky a při volbě osázení k vodním plochám pamatujeme, že musí jít o rostliny snášejícím vlhko!

Voda dále přispívá zvyšováním vzdušné vlhkosti a alespoň mírným snižováním teploty, které se projeví hlavně v horkých letních dnech.

šum vody – tlumí hluk

vodní hladina – uklidňuje

plocha kolem – důležitý společenský prostor

Esteticky významná však není pouze klidná hladina, ale i pohybující se ovodní tok nebo fontána či kašna.

SADOVNICKÉ STAVBY

Řadíme sem cesty, zpevněné plochy, hřiště a cvičiště, schodiště, zídky, skalky, treláže, pergoly, altány a další drobné stavby

CESTY – šířka = 75 cm pro jednu osobu. Odvodnění zajišťuje příčný a podélný spád. Příčný: 2-3 %. Může být oboustranný (v rovině, u širších cest), nebo jednostranný. Podélný: nesmí být nižší než 0,3%. Nejvyšší povolený je 9%, v extrémních situacích 12. Pokud je podélný spád moc vysoký, snížíme jej vybudováním zatáčky nebo schodů.

Dělíme je podle povrchu na zpevněné (asfalt...), dlážděné (mozaiková dlažba...) a nezpevněné (mlatové cesty – písek, štěrk...)

ZÍDKY – Maximální výška 1,2 – 1,5 metru. Vyšší budují stavební firmy. Nesmí působit rušivě, květinové zídky budejeme do výšky okolo půl metru. Učili jsme se zídky: zárubní (drží terén, obvykle jsou z betonu nebo kamene) a květinové (nízké, obvykle z kamene, osázeny skalničkami. Rostliny sázíme do spár v ne příliš velkém množství. Rostliny musíme pravidelně ošetřovat).

SKALKY – Cílem je napodobit přírodní útvary, zakládají se ve zvlněném terénu na slunci nebo v polostínu. Používáme jenom jeden druh kamene. Do spodní části dáváme kameny větší, nahoru logicky menší. Kameny musí být alespoň z poloviny v zemi. Skalku nikdy nehnojíme, vysazujeme sukulenty, skalničky, trávy, nízké dřeviny.

Na jaře musíme odstranit chvojí, staré listy a obnovit sazenice. Během vegetace pravidelné pletí, případná ochrana před škůdci. Na podzim rostliny rozesadíme, doplníme substrát a v zimě přikryjeme chvojím.

DĚTSKÉ PRVKY , HŘIŠTĚ, CVIČIŠTĚ

Obvykle finančně náročnější, musí být normované (tedy splňovat bezpečnostní nároky) a zároveň dobře sloužit cílové skupině (být atraktivní).

Tyto prvky dělíme na:

Hřiště pro děti předškolního věku

...pro děti od 6 do 12 let

...pro mládež nad 12 let.

Podle cílové věkové skupiny volíme adekvátní prvky, především písek v pískovištích a trávník musíme dobře udržovat.

Zeleň volíme netrnitou, nejedovatou, méně náročnou na stanoviště a necitlivé na mechanické poškození. Stromy sadíme po obvodu herní plochy.

Schodiště stavíme podle norem, musí být spádované jako chodníky, stavba je obdobná... hlavně musí být dobře schůdné. Treláž je jednoduchá stavba k rozdělování prostoru a tvorbě intimity. Jedná se o dřevěnou nebo kovovou konstrukci určenou k popínání popínavých dřevin (Vitis, Actinidia....)...

DŘEVINY:

Dělíme je do kategorií podle jejich účelu v kompozici:

KOSTERNÍ

Tvoří základ kompozice. Jedná se o vyšší dlouhověké stromy, jejichž nárokům dobře odpovídá cílová lokalita kompozice. Nesmí být příliš náročné a musí dobře odolávat chorobám a škůdcům.

DOPLŇKOVÉ

Mají estetické účely. Jde o nižší stromy nebo keře, často solitery. Obohacují kompozici, vytváří intimní zákoutí.... Patří sem též popínavky.

DOČASNÉ VÝPLŇOVÉ DŘEVINY

Rychle rostoucí nenáročné druhy (např. Topoly) určené k vyplnění prostoru do doby, než správně narostou kosterní dřeviny. Tvoří maximálně 25% všech dřevin v kompozici, aby nepotlačily růst kosterních druhů. Důležité je jejich včasné odstranění.

PIONÝRSKÉ DŘEVINY

Nenáročné stromy a keře určené pro výsadbu do zdevastovaných půd nebo jinak extrémních stanovišť.

PODROSTOVÉ DŘEVINY

Nižší dřeviny dotvářející kompozici. Musí snášet stín vyšších stromů kostry. Např. Javory nebo různé keře.

POKRYVNÉ DŘEVINY

Pokrývají půdu, brání zaplevelení, používají se místo trávníku na exponovaných stanovištích. Většinou popínavky nebo malé keře (Cotoneaster....)

KVĚTINY

Neodmyslitelná část kompozice. Většinou ve skupinách nebo jako solitery. Do skupin dáváme rostliny se stejnými nároky, velmi důležitá je zde pravidelná a intenzivní údržba, především v historických zahradách (partery, ornamenty, skupinové výsadby).